

Sistemul național de identificare electronică (Single Sign-on)

Sumar

Acest document de poziție explică cum poate România implementa un sistem de identificare electronică care să permită oricărei persoane să acceseze toate serviciile publice digitale printr-o metodă unică și simplă de autentificare, care să elimine nevoia de a avea conturi și parole diferite și care va crește atât gradul de accesibilitate, dar și siguranța accesării serviciilor online.

Criza generată de noul coronavirus a demonstrat încă o dată importanța strategică a digitalizării serviciilor publice. Dacă până la momentul declanșării crizei digitalizarea serviciilor publice putea fi considerată doar o măsură de eficientizare a aparatului public, perioada de izolare a arătat că digitalizarea este o prioritate strategică și un obiectiv de siguranță națională. În astfel de momente excepționale, buna funcționare a statului poate depinde de existența unor sisteme informatice.

Una din provocările principale ale digitalizării este identificarea și **autentificarea electronică**, procesul electronic care permite confirmarea identității electronice a unei persoane fizice sau juridice. Astfel, o componentă esențială în procesul de digitalizare a serviciilor publice, alături de crearea cadrului necesar stimulării utilizării semnăturii electronice și reglementării corespunzătoare a acestora, este implementarea unui **sistem național de identificare electronică** care să asigure autentificarea, în condiții de siguranță și protecție a datelor personale, atât a persoanelor fizice, cât și a persoanelor juridice (instituții publice, companii, asociații etc.). Sistemul trebuie să fie un sistem de tip Single Sign-On care va asigura și garanția identității persoanelor, implementat folosind tehnologii și standarde existente. Exemple bine cunoscute de sisteme SSO sunt sistemele de identificare oferite, spre exemplu, de Microsoft sau Google. Aceste sisteme permit utilizarea aceluiași cont de email pentru accesarea mai multor aplicații online, inclusiv aplicații dezvoltate de terți.

România trebuie să implementeze un sistem similar, care va permite ca orice persoană fizică sau juridică să utilizeze un **cont unic** pentru a accesa orice aplicație oferită de o autoritate publică sau companie privată, în condiții de siguranță informatică și cu respectarea prevederilor privind protecția datelor personale. Sistemul național de identificare electronică va putea fi folosit de multiple aplicații publice sau private, iar utilizatorii vor folosi **același cont** pentru accesarea aplicațiilor, fără să fie nevoiți să își creeze conturi diferite. Astfel, sistemul de identificare va putea fi utilizat atât de instituții publice (ex. pentru plată contribuții fiscale, impozite locale, declarații, etc.) cât și de companiile private pentru implementarea aplicațiilor și serviciilor online (ex. pentru comerț online, plată facturi utilități, etc.) .

Desigur, crearea și gestionarea unui astfel de cont ar trebui să fie reglementată inclusiv din perspectiva realizării unor mecanisme de administrare ale acestuia și de actualizare în timp real a informațiilor pentru entitățile în relație cu care contul respectiv este utilizat. Astfel de mecanisme ar trebui să includă reguli de invalidare a identității (frauda, încetarea relației cu cel care a dat validarea în sistem, companii cărora li s-au

schimbat reprezentanții etc.), verificare periodică a validității prin interogări ale bazelor de date ținute de Evidența Populației și/sau Registrul Comerțului și invalidare dacă este cazul, acordarea identității electronice sau revalidarea acestora cu ocazia oricărei schimbări a actelor de identitate sau constitutive șamd.

Implementarea cărților electronice de identitate va avea un impact extrem de limitat în lipsa unui sistem național de identificare electronică care să permită autentificarea online a persoanelor. Pentru accelerarea procesului de digitalizare este de asemenea importantă și accesibilizarea semnăturilor electronice. Alinierea și integrarea proiectelor și inițiativelor legislative care privesc identificarea electronică a persoanelor, semnătura electronică și cărțile electronice de identitate este esențială.

Confederația Patronală Concordia și organizațiile semnatare solicită Guvernului și Parlamentului României prioritizarea implementării sistemului național de identificare electronică și alinierea diverselor proiecte publice și inițiative legislative cu scopul de a asigura un cadru coerent și infrastructura necesară pentru accelerarea procesului de digitalizare a României. În acest sens Confederația Patronală Concordia își exprimă deschiderea și interesul de a colabora cu autoritățile relevante pentru a susține eforturile de implementare a acestui sistem critic.

Impact

Accelerarea și coerența procesului de digitalizare

Sistemul național de identificare electronică este pilonul de bază în digitalizarea României. Sistemul național de identificare electronică va accelera procesul de digitalizare atât în domeniul public cât și în cel privat.

Implementarea acestui sistem va permite oricărei instituții publice și companii să dezvolte mult mai ușor servicii și aplicații online accesibile persoanelor fizice și juridice.

În lipsa sistemului național de identificare și a unui proces de autentificare sigur, digitalizarea serviciilor publice se va realiza foarte greu, incoerent, ineficient și nu va reuși eliminarea completă a hârtiei și implementarea principiului “o singură dată” (once only). De asemenea, digitalizarea de orice formă va fi accesibilă doar instituțiilor de la nivel central și nu va fi accesibilă instituțiilor mai mici sau celor de la nivel local care nu au resursele necesare pentru implementarea unor sisteme și procese alternative pentru validarea identității, a căror implementare va presupune costuri semnificative.

Productivitate, competitivitate și servicii publice de calitate

La nivelul Uniunii Europene există o direcție clară către o piață unică digitală și pentru dezvoltarea și adoptarea rapidă a tehnologiilor pentru a crește productivitatea și competitivitatea Uniunii. România trebuie să acționeze în aceeași direcție în următorii ani.

România poate utiliza tehnologia în mod inteligent pentru creșterea productivității. Investițiile în digitalizare și crearea unui cadru favorabil digitalizării vor reduce birocrăția și vor genera pe termen mediu o creștere a productivității atât în sectorul public, cât și în cel privat. De asemenea, digitalizarea sectorului public va îmbunătăți semnificativ eficiența și calitatea serviciilor publice de calitate, contribuind indirect și la diminuarea fenomenului de emigrare.

Interoperabilitatea sistemelor informatice

Implementarea sistemului de identificare electronică națională va simplifica, de asemenea, procesul de integrarea a diverselor sisteme informatice ale statului. Procesul de autentificare este o provocare la fel de mare și pentru integrarea sistemelor informatice.

Dezvoltarea pieței locale IT&C

Folosirea standardelor deschise pentru implementarea acestui sistem va încuraja dezvoltarea soluțiilor informatice locale, ceea ce va genera achiziții și indirect va contribui la consolidarea industriei de software locale.

Implementarea sistemului de identificare va deschide de asemenea calea implementării unor alte sisteme electronice vitale, cum ar fi sistemul de facturare electronică.

Aliniere europeană

Implementarea acestui sistem este necesară și pentru alinierea cu politica europeană de e-identitate (e-identity) și a diverselor directive europene asociate, printre care:

- Regulamentul 910/2014 privind identificarea electronică și serviciile de încredere pentru tranzacțiile electronice pe piața internă care prevede obligativitatea și condițiile tehnice prin care statele membre recunosc mijloacele de identificare electronică a persoanelor fizice și juridice de pe teritoriul unui alt stat membru
- Regulamentul 2018/0104 privind consolidarea securității cărților de identitate ale cetățenilor Uniunii, prin care se prevăd standardele pentru noile cărți de identitate electronică

Exemple de utilizare

Implementarea sistemului național de identificare electronică va permite implementarea mult mai ușoară a multor sisteme pentru care autentificarea utilizatorilor este esențială, cum ar fi:

- Sistemul administrațiilor financiare prin care persoanele fizice și juridice își vor putea accesa online situațiile financiare și își vor putea achita datoriile către stat prin mijloace electronice. Un astfel de sistem va contribui la creșterea gradului de colectare a taxelor și la reducerea semnificativă a cheltuielilor operaționale (hârtie, tipărire, comunicare).
- Sistemul online al justiției prin care justițiabilii și avocații vor putea interacționa online în cadrul proceselor aflate pe rolul instanțelor de judecată. Persoanele vor putea depune online toate documentele asociate procesului reducând semnificativ cheltuielile sistemului de justiție cu tipărirea, scanarea și comunicarea. Acest sistem va permite de asemenea degrevarea personalului din justiție ceea ce va conduce la celeritatea actului de justiție cu efecte benefice asupra societății.
- La nivel local, contribuabilii își vor putea accesa situațiile privind taxele locale pe care le vor putea plăti online. De asemenea contribuabilii vor putea interacționa online cu primăriile de care aparțin.
- Un sistem de notificări prin care persoanele pot fi notificate pe email atunci când primesc o amendă sau există anumite facilități pentru plata unor taxe. Un astfel de sistem ar conduce de asemenea la o colectare mai bună a taxelor.

În mod evident orice proiect de digitalizare a unei instituții publice va genera reduceri semnificative de costuri la bugetul de stat, printre care:

- Reducerea efortului de scanare a documentelor pe hârtie, care poate fi considerabil în cazul anumitor instituții (spre exemplu în sistemul de justiție)
- Reducerea semnificativă a efortului de procesare manuală a informațiilor, respectiv dactilografierea informații de pe hârtie în formă electronică
- Reducerea consumului de hârtie și a consumabilelor
- Reducerea investițiilor în echipamente (imprimante, scannere etc.)
- Reducerea costurilor de mentenanță a echipamentelor
- Reducerea costurilor generate de erori umane
- Reducerea semnificativă a costurilor de comunicare prin poștă

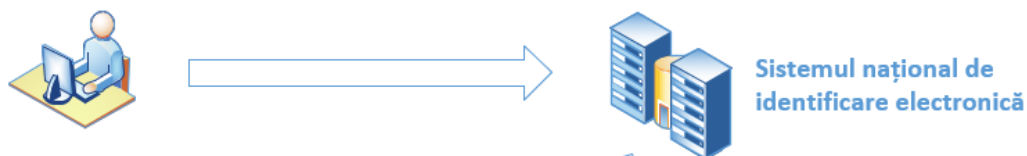
Deși admitem că acest proces nu va înlocui în totalitate interacțiunea cetățenilor cu statul în persoană, având în vedere gradul mare de penetrare a dispozitivelor inteligente (ex. smartphone) și a internetului în România, în măsura în care interacțiunea cu statul devine facilă (prin contul unic propus), reducerea costurilor menționate poate fi semnificativă (inclusiv prin comparație cu inițiative punctuale de digitalizare).

Principii de funcționare

1. Validarea inițială a identității

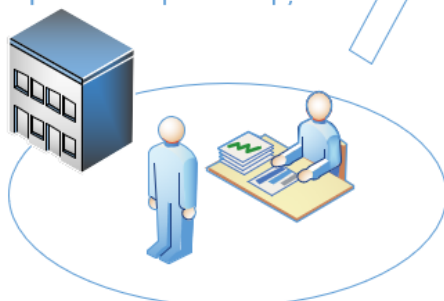
1. Înregistrare online

Persoana se înregistrează completând un formular online și alege un furnizor de validare a identității (poliție, bancă, furnizor de utilități etc.)

2. Validarea identității

Persoana se deplasează la sediul furnizorului de validare ales pentru validarea identității. În cazul în care furnizorul ales este o bancă a cărui client este deplasarea ar putea fi opțională.

3. Confirmare identității

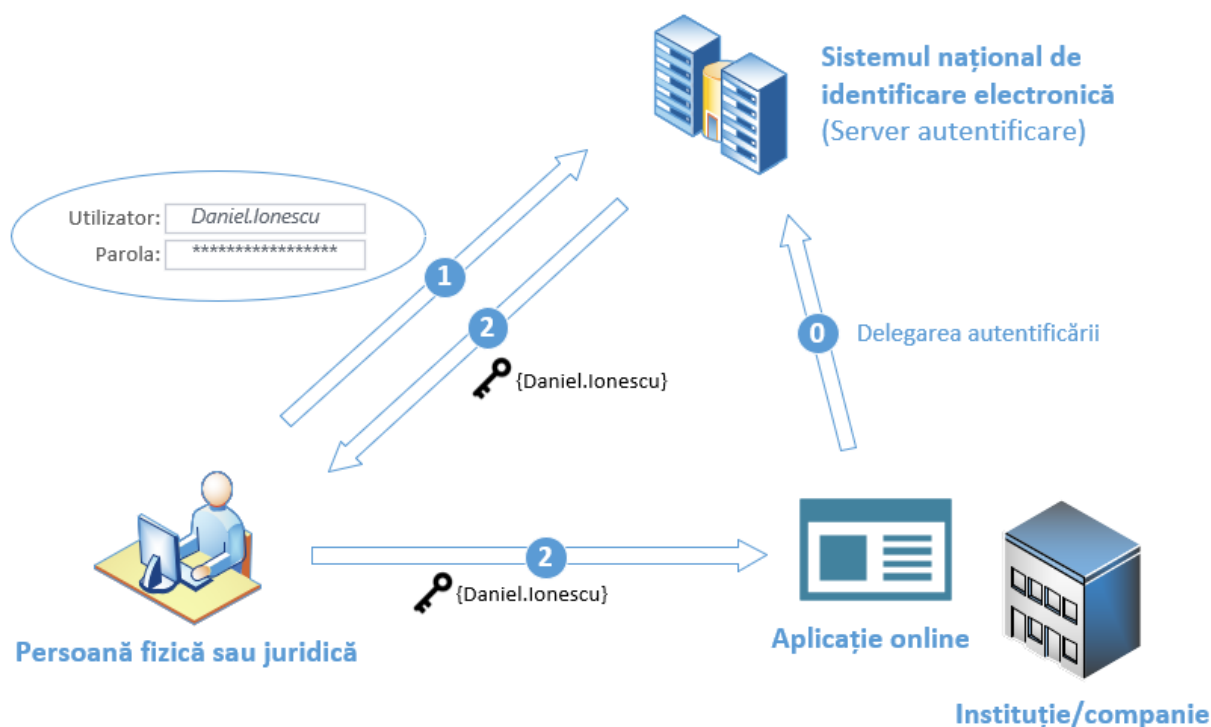
Funcționarul furnizorului de validare de identitate verifică identitatea persoanei și o validează în sistemul național de identificare electronică.

Sistemul național de identificare electronică va avea nevoie de un proces inițial de validare a identității. Acest proces se va derula o singură dată, atunci când persoana obține pentru prima dată un cont unic. Pentru validarea inițială a identității ar putea fi implicați mai mulți "furnizori de validare a identității", printre care instituții publice, dar și companii private care implementează deja un proces de validare a identității și oferă un grad de încredere ridicat, spre exemplu bănci sau furnizori de utilități. În cazul clienților existenți ai unor astfel de companii, identitatea ar putea fi validată chiar fără a mai fi necesară deplasarea persoanei la un ghișeu/punct de lucru.

În imaginea de mai sus este schițat un potențial proces de validare inițială a identității. Desigur acest proces trebuie să cuprindă toate formele de persoane juridice (asociații, fundații etc.) și cel mai probabil va implica și alte instituții publice. De asemenea, acest proces ar trebui să permită inclusiv identificarea de la distanță a utilizatorului.

Pentru eficientizarea procesului, în cazul persoanelor noi (persoane fizice nou-născute, companii noi, asociații noi) identitatea digitală ar putea fi furnizată chiar la momentul înregistrării persoanei în registrele statului (la emiterea certificatului de naștere, a buletinului sau a certificatului de înregistrare a companiei de către Registrul Comerțului). De asemenea identitatea va trebui revocată la radierea persoanei din registrele statului (moarte, faliment etc.)

2. Autentificare și interacțiune online

Ulterior validării identității persoana va putea accesa orice aplicație care folosește sistemul național de identificare electronică pentru autentificare. În imaginea de mai sus este schițat, în mod simplificat, procesul de autentificare și accesul la aplicații.

În cazul unei aplicații care utilizează sistemul național de identificare electronică, într-un prim pas (0) aplicația va delega procesul de autentificare sistemului de identificare electronică. Acest pas poate să presupună eventual și o procedură de înregistrare și validare a aplicației de către entitatea care va gestiona sistemul de identificare.

Ulterior, la accesarea unei aplicații online, utilizatorul va fi redirecționat pentru autentificare către sistemul de identificare electronică (1). În acest pas utilizatorul va introduce un cont de utilizator și o parolă. La acest pas se pot introduce mecanisme suplimentare de securitate, spre exemplu autentificare multi-factor folosind mesaje SMS, caz în care utilizatorul, suplimentar față de introducerea unei parole, va primi pe telefonul mobil și un cod numeric. Procesul de autentificare poate să difere în funcție de detaliile tehnice ale proiectului de carte electronică de identitate.

În urma autentificării corecte, sistemul va emite utilizatorului un element securizat (token) care va atesta identitatea acestuia. Acest token va fi apoi folosit de aplicația accesată pentru validarea identității utilizatorului.

Pentru implementarea și adoptarea rapidă a sistemului este importantă implementarea standardelor deschise (spre exemplu OAuth2).

Pași necesari

Pentru implementarea coerentă a acestui sistem este în primul rând necesară alinierea cu alte proiecte și inițiative legislative conexe, printre care proiectul de implementarea a cărților electronice de identitate și legislația privind semnătura electronică, ambele importante accelerarea digitalizării României.

Este important de subliniat că sistemul propus nu înlocuiește semnătura electronică sau cărțile electronice de identitate, însă este foarte important ca aceste inițiative să fie aliniate și integrate.

În concret, sistemul trebuie să fie integrat cu noul sistem de cărți electronice de identitate, și să țină cont de particularitățile tehnice ale acestora, dar în același timp să permită și autentificarea persoanelor juridice prin reprezentanții legali persoane fizice.

De asemenea, sistemul de identificare electronică trebuie să permită integrarea cu semnături electronice calificate, respectiv utilizatorii trebuie să poată asocia conturilor și dispozitive criptografice (respectiv cheile publice ale certificatelor electronice).

Autorități relevante

Autorități publice și instituții publice relevante:

- Ministerul Transporturilor, Infrastructurii și Comunicațiilor
- Autoritatea pentru Digitalizarea României
- Ministerul Afacerilor Interne
- Ministerul de Finanțe
- ANAF
- Ministerul de Justiție
- Banca Națională a României
- Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal

Referințe

Regulamentul UE Nr 910/2014 privind identificarea electronică și serviciile de încredere pentru tranzacțiile electronice pe piața internă

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0910&from=EN>

Regulamentul 2018/0104 privind consolidarea securității cărților de identitate ale cetățenilor Uniunii

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018PC0212&from=EN>